

EVROPSKÁ
KOMISE

VYSOKÝ PŘEDSTAVITEL
UNIE PRO ZAHRANIČNÍ
VĚCI A BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKU

V Bruselu dne 19.3.2025
JOIN(2025) 120 final

SPOLEČNÁ BÍLÁ KNIHA

o budoucnosti evropské obrany 2030

1. ÚVOD

Evropa čelí akutní a rostoucí hrozbě. Mír zajistíme jedinečně tak, že budeme připraveni odstranit ty, kdo by nám chtěli ublížit. Opíráme se o pevné základy, například máme potenciál uvolnit obrovské zdroje a skrytou technologickou a průmyslovou sílu. Součástí naší výchozí pozice je však i oslabená obranná připravenost, kterou způsobily desítky let nedostatečných investic.

Náš kontinent je v současné době zasažen válkou, agresí a dalšími nepřátelskými činy. Evropská unie disponuje obrovským bohatstvím a výrobní silou a hluboce věří ve význam demokratických hodnot sdílených všemi členskými státy. Je však vystavena nátlaku ze strany vnějších aktérů, kteří mobilizují své zdroje a efektivněji využívají technologie k dosažení svých cílů. Přímě ohrožují náš způsob života a naši schopnost rozhodovat o vlastní budoucnosti prostřednictvím demokratických procesů. Domnívají se, že z politického hlediska nejsme schopni smysluplné a strategicky udržitelné reakce.

Rozsah změn, kterými mezinárodní řád prochází, svět nepamatuje od roku 1945. Tyto změny jsou obzvláště hluboké v Evropě, protože právě ona hrála ústřední roli v klíčových geopolitických výzvách minulého století. Politická rovnováha, která vznikla po skončení druhé světové války a následně po konci studené války, byla vážně narušena. Ačkoli bychom si možná přáli pokračování této éry, musíme přijmout skutečnost, že se již nevrátí. Dodržování mezinárodního řádu založeného na pravidlech bude mít i nadále zásadní význam: je v našem zájmu a je vyjádřením našich hodnot. Počínaje druhou polovinou tohoto desetiletí se však bude formovat nový mezinárodní řád. Pokud nebudeme tento řád utvářet, a to v našem regionu i mimo něj, budeme jen pasivně přijímat výsledky tohoto období mezistátního soupeření se všemi negativními důsledky, které z toho mohou vyplynout, včetně reálných vyhlídek na totální válku. Historie nám nečinnost neodpustí.

V tomto kontextu stojí Evropa před zásadní volbou ohledně své budoucnosti. Chce nadcházející roky jen proplouvat a pozvolna a opatrně se přizpůsobovat novým výzvám? Nebo chce o své budoucnosti rozhodovat sama, bez nátlaku a agrese, a zajistit tak svým obyvatelům možnost žít v bezpečí, míru, demokracii a prosperitě? Pokud na tento okamžik zareagujeme odhodlaně, kolektivně a s jasnou strategií, posílíme své místo ve světě a obnovíme svá mezinárodní spojení na udržitelnějším základě. Umožníme obnovu evropského projektu a zlepšíme bezpečnost, prosperitu a blahobyt našich občanů. Pokud naopak budeme pokračovat po stejné cestě, skončíme oslabení, rozdělení a zranitelní.

NATO i Evropská unie jsou pro naši bezpečnost nesmírně přínosné. V posledních letech jsme se stále více snažili reagovat na hrozby, kterým čelíme. To však v příštích letech nebude stačit. Pokud chce Evropa obnovit přesvědčivé odstrašující kapacity a zajistit bezpečnost, na níž závisí naše prosperita, musí udělat mnohem víc. To vyžaduje, aby všechny členské státy jednaly solidárně a investovaly do naší společné obrany.

Budoucnost Ukrajiny má zásadní význam pro budoucnost celé Evropy. Od roku 2022 jsme na hranicích Evropské unie svědky totální války vysoké intenzity se stovkami tisíc obětí, masovým vysídlením obyvatelstva, obrovskými náklady a záměrným ničením životně důležitých energetických systémů a kulturního dědictví. Výsledek této války bude určující pro naši společnou budoucnost v následujících desetiletích.

Evropa čelí i dalším rostoucím hrozbám a bezpečnostním výzvám ve svém regionu i mimo něj. V našem širším sousedství, od Arktidy přes oblast Baltského moře až po Blízký východ a severní Afriku, narůstá strategická konkurence. Nadnárodní výzvy, jako jsou rychlé

technologické změny, migrace a změna klimatu, by mohly náš politický a hospodářský systém nesmírně zatížit. Autoritářské státy, jako je Čína, se stále více snaží prosadit svůj vliv a kontrolu v naší ekonomice i společnosti. Tradiční spojenci a partneři, jako jsou Spojené státy, také přesouvají svou pozornost od Evropy na jiné části světa. To je něco, před čím jsme byli mnohokrát varováni, nicméně nyní se to děje rychleji, než mnozí předpokládali.

Nastal okamžik, kdy se Evropa musí znovu vyzbrojit. S cílem rozvíjet potřebné schopnosti a vojenskou připravenost, které nám umožní přesvědčivě odstrašit ozbrojenou agresi a zajistit vlastní budoucnost, je nezbytné výrazně navýšit výdaje na evropskou obranu. Ty je třeba koordinovat a řídit mezi členskými státy účinněji než kdykoli předtím, aby odrážely naše společné silné stránky a zároveň napravovaly slabiny vyplývající z nekoordinovaného postupu.

Potřebujeme silnější a odolnější průmyslovou základnu obrany. Potřebujeme ekosystém technologických inovací, který umožní našemu obrannému průmyslu držet krok se změnami v povaze vedení války. Musíme si z toho vzít ponaučení a aplikovat je na scénář možného rozsáhlého konfliktu v blízké budoucnosti. Potřebujeme rychlejší a efektivnější zadávání veřejných zakázek. Musíme najít nové způsoby spolupráce se spojenci a partnery, kteří sdílejí stejné cíle.

Na začátku obnovy evropské obrany musí být rozsáhlé a dlouhodobé investice. Společně musíme urychlit práci ve všech oblastech, abychom co nejdříve posílili obrannou připravenost Evropy a zajistili, že kontinent bude mít nejpozději do roku 2030 silné a dostatečné obranné postavení, a tím zároveň zvýšili náš přínos pro transatlantickou bezpečnost.

Tato bílá kniha poskytuje rámec pro plán ReArm Europe a předkládá argumenty pro jednorázové navýšení evropských investic do obrany, jaké nemá obdoby za celou generaci. Stanoví nezbytné kroky k obnově evropské obrany, podpoře Ukrajiny, odstranění kritických nedostatků ve schopnostech a vytvoření silné a konkurenceschopné průmyslové základny obrany.

V krátkodobém horizontu tato bílá kniha předkládá konkrétní možnosti spolupráce mezi členskými státy s cílem urychleně doplnit jejich zásoby munice, zbraní a vojenského vybavení. To je rovněž nezbytné pro zachování a posílení vojenské podpory poskytované Ukrajině. Jak je v bílé knize uvedeno, podpora Ukrajiny je bezprostředním a nejnaléhavějším úkolem evropské obrany. Ukrajina v současné době představuje frontovou linii evropské obrany, která se brání válečné agresi vedené největší hrozbou pro naši společnou bezpečnost.

Ve střednědobém a dlouhodobém horizontu poukazuje na několik klíčových oblastí schopností, v nichž již členské státy identifikovaly nedostatky v rámci prioritních iniciativ EU a NATO. Navrhuje, aby členské státy urychleně spojily své úsilí při odstraňování těchto nedostatků, mimo jiné prostřednictvím souboru obranných projektů společného evropského zájmu, které by definovaly samy členské státy a které by mohly čerpat unijní pobídky. Podpora EU pro společný rozvoj schopností tak členským státům EU v NATO usnadní rychlejší a hospodárnější dosažení cílů v oblasti schopností, a to s vyšší mírou interoperability od samého počátku. Bílá kniha také navrhuje způsoby, jak posílit evropskou technologickou a průmyslovou základnu obrany, stimulovat výzkum a vytvořit celoevropský trh s obranným vybavením.

2. RYCHLE SE ZHORŠUJÍCÍ STRATEGICKÝ KONTEXT

Hrozby pro evropskou bezpečnost přibývají způsobem, který představuje akutní hrozbu pro náš způsob života. Už před ruskou invazí na Ukrajinu v roce 2022 jsme si stále více uvědomovali, jak nebezpečné je bezpečnostní prostředí, v němž se pohybujeme. To se následně promítlo do našeho politického systému a mělo negativní dopad na hospodářský růst, neboť lidé se obávají rozpadu mezinárodního řádu v důsledku jednání nepřátelských aktérů.

Za prvé, Evropská unie je kvůli své zeměpisné poloze a dějinám zranitelná vůči určitým typům výzev v širším evropském sousedství. Blízkost severní Afriky a Blízkého východu činí z Evropy prostor, do něhož se přelévají války, migrační vlny a dopady klimatických změn, které tyto regiony postihly. Novou arénou geopolitického soupeření se na severu stává Arktida. Na druhé straně Atlantiku dávají Spojené státy, tradičně silný spojenec, jasně najevo, že se podle jejich názoru v Evropě angažují příliš a potřebují najít novou rovnováhu, čímž by omezily svou historickou roli hlavního bezpečnostního garanta.

Za druhé, existuje celá řada různých typů bezpečnostních hrozeb, které jsou stále více propojené a čím dál častější. Patří mezi ně terorismus a násilný extremismus, hybridní útoky, akce mezinárodních skupin organizovaného zločinu a sítě kybernetických zločinců. Přibývá důkazů o propojení těchto skupin s nepřátelskými státními aktéry, což umožňují nové technologie, které snadno překračují hranice.

Za třetí, jedním z charakteristických faktorů této nové éry je to, do jaké míry jsou tyto bezpečnostní výzvy strategické povahy, a proto vyžadují strategickou reakci. Například na bojišti představuje zásadní strategickou hrozbu Rusko. Přinutilo Evropu a naše partnery čelit realitě rozsáhlé mechanizované války vysoké intenzity na evropském kontinentu v rozsahu, jaký jsme nezažili od roku 1945. V Rusku – už nyní s velkým náskokem nejsilněji vyzbrojeném evropském státě – funguje válečná ekonomika, která se v drtivé většině soustřeďuje na prosazování jeho válečných cílů prostřednictvím průmyslové mobilizace a technologických inovací.

Bezpečnostní důsledky vzestupu Číny mají přitom podobně strategickou povahu. Výzva, kterou Čína představuje, je systematická, protože je založena na zcela odlišném – autoritářském a nedemokratickém – systému vlády než EU. Zároveň je i systémová, protože souvisí s přístupem Číny k obchodu, investicím a technologiím, jejichž prostřednictvím se snaží dosáhnout prvenství a v některých případech dokonce nadvlády.

V době, kdy se množí hrozby a roste systémová konkurence, musí Evropa reagovat strategicky. To vyžaduje, abychom využili silných stránek Evropské unie, ale také abychom se zabývali oblastmi, v nichž jsme oproti jiným slabší, jako je naše schopnost stanovit jasný společný směr. Jinak bude Evropa méně schopná rozhodovat o vlastní budoucnosti a bude pod stále větším tlakem velkých ekonomických, technologických a vojenských bloků, které se snaží získat nad námi výhodu.

V krátkodobém horizontu rozhoduje o budoucnosti Evropy boj na Ukrajině. Ve střednědobém až dlouhodobém horizontu se při současném vývoji některé z problémů, kterým čelíme, jen prohloubí. Zbytek světa se účastní závodu o vojenskou modernizaci a technologickou i hospodářskou převahu. Tento závod se zintenzivňuje a Evropa musí teprve připravit plně ucelenou reakci, která by odpovídala závažnosti současné situace.

Rusko bude nadále posilovat svou válečnou ekonomiku za podpory Běloruska, Korejské lidově demokratické republiky a Íránu. Rusko výrazně rozšiřuje své vojensko-průmyslové výrobní kapacity a odhaduje se, že v roce 2024 na obranu vynakládalo až 40 % federálního

rozpočtu a až 9 % HDP (oproti 6 % v roce 2023). Očekává se, že v roce 2025 Rusko překoná výdaje členských států na obranu, měřeno paritou kupní síly. Rusko navíc dalo jasně najevo, že podle svého vlastního výkladu zůstává ve válce se Západem. Pokud bude Rusku umožněno, aby dosáhlo svých cílů na Ukrajině, jeho územní ambice se dále rozšíří. Rusko zůstane v dohledné budoucnosti zásadní hrozbou pro bezpečnost Evropy, mimo jiné kvůli svému agresivnějšímu jadernému postoji a umístění jaderných zbraní v Bělorusku. Využívá síť systémové nestability, a to i prostřednictvím úzké spolupráce s dalšími autoritářskými mocnostmi. Trvale podněcuje napětí a nestabilitu v sousedství Evropy, ať už jde o západní Balkán, Gruzii, Moldavsko nebo Arménii, a roste i jeho destabilizující vliv v Africe.

Čína je sice pro EU klíčovým obchodním partnerem, ale zvyšuje výdaje na obranu, přičemž rozšiřování jejího vojenského potenciálu není dostatečně transparentní. V současnosti má druhé nejvyšší vojenské výdaje na světě a překonává všechny ostatní východoasijské země dohromady. Rychle rozšiřuje své vojenské kapacity, včetně těch jaderných, vesmírných a kybernetických. Tento posun výrazně mění strategickou rovnováhu v indicko-tichomořském regionu. Modernizace čínské armády a obranného průmyslu je jak kvantitativní, tak kvalitativní. Čína zintenzivňuje svá politická, ekonomická, vojenská, kybernetická i kognitivní opatření k nátlaku na Tchaj-wan, přičemž zůstává pod prahem přímé konfrontace. Změna tchajwanského statu quo zvyšuje riziko vážného otřesu, který by měl pro Evropu hluboké hospodářské a strategické důsledky. Kromě toho Čína svými kroky ve Východočínském a Jihočínském moři destabilizuje celý region a mezi evropskými partnery vyvolává obavu její rostoucí vojenská přítomnost v jižním Tichomoří a Indickém oceánu.

Geopolitické soupeření přispívá k nestabilitě v různých částech světa. To má vliv nejen na evropskou bezpečnost, ale ohrožuje to i naši ekonomiku. Príměří v Gaze i pád Asadova režimu v Sýrii představují na **Blízkém východě** příležitost ke snížení napětí v regionu a ukončení lidského utrpení. Zároveň by mohly přispět ke zmírnění ekonomické nejistoty a zabránit šíření nestability, mimo jiné v oblasti Rudého moře. Pro evropskou bezpečnost jsou i nadále vážným problémem přímé vazby Íránu na Rusko, jeho vojenské ambice, podpora zástupných sil a role při destabilizaci regionu. Vratkou situaci v Izraeli/Palestině, Sýrii a Libanonu bude nutné pečlivě sledovat, aby se předešlo obnovení napětí.

Konflikty, nestabilita a rostoucí násilný extremismus v **Africe** – mimo jiné v Sahelu, Libyi a Súdánu – mají přímé bezpečnostní a ekonomické dopady na Evropu a nadále budou přispívat k šíření nestability.

Narůstající hybridní hrozby zahrnují kybernetické útoky, sabotáže, elektronické zásahy do globálních navigačních a satelitních systémů, dezinformační kampaně a politickou a průmyslovou špionáž, stejně jako využívání migrace k nátlaku. Přibývá sabotáží v Baltském a Černém moři. Ohroženy jsou mořské a námořní činnosti a s nimi spojená doprava a kritická podmořská infrastruktura. Rovněž svoboda působení Evropy ve vzduchu a ve vesmíru je stále více ohrožena.

Geopolitické soupeření vedlo nejen k novému závodu ve zbrojení, ale vyvolalo také **celosvětový technologický závod**. Technologie budou v novém geopolitickém prostředí hlavním nástrojem soupeření. Několik klíčových a základních technologií, jako je umělá inteligence, kvantové technologie, biotechnologie, robotika a hypersonické systémy, představuje zásadní předpoklad jak pro dlouhodobý hospodářský růst, tak pro vojenskou převahu. Zde je klíčem podpora inovací. Šíření technologií pro komerční účely musí být proto sladěno s přísnějšími technologickými ekosystémy, aby bylo možné naplňovat cíle národní bezpečnosti. Strategičtí konkurenti EU do této oblasti výrazně investují.

Totéž platí pro bezpečnost dodávek **kritických surovin**, které jsou klíčové pro naši hospodářskou a průmyslovou výrobu, obranyschopnost a konkurenceschopnost. Stále častěji se stávají příčinou konkurence a konfliktů a součástí mocenské politiky, protože nadměrné závislosti lze zneužít. Například eskalace napětí v Tchajwanském průlivu by mohla EU odříznout od přístupu k zásadním surovinám, kritickým technologiím a komponentům.

V krutějším světě hyperkonkurenční a transakční geopolitiky, která zasahuje do různých oblastí, musí být EU schopna účinně čelit jakékoli výzvě a být připravena i na ty nejkrajnější vojenské scénáře, včetně ozbrojené agrese.

3. EVROPSKÁ PŘIPRAVENOST 2030

Vzhledem ke změnám ve strategickém prostředí je pro Evropu důležité vybudovat dostatečný odstrašující potenciál, aby se předešlo možné válce agresí.

Členské státy i nadále ponesou odpovědnost za své vlastní jednotky, od doktríny až po nasazení, a za stanovení potřeb svých ozbrojených sil. Kromě toho bude EU vždy jednat tak, aby nebyla dotčena specifická povaha bezpečnostní a obranné politiky některých členských států a aby byly zohledněny bezpečnostní a obranné zájmy všech členských států.

EU však může vykonat mnohé pro podporu a koordinaci úsilí členských států o posílení průmyslové základny obrany a celkové obranné připravenosti EU, včetně evropských příspěvků k odstrašujícímu potenciálu a kolektivní obraně NATO. Vytvořením nezbytných podmínek pro masivní představení investic do obranného sektoru, zajištěním potřebné předvídatelnosti pro průmysl a snížením administrativní zátěže, podpoří EU členské státy v dosažení plné připravenosti do roku 2030.

EU doplňuje a znásobuje úsilí jednotlivých členských států. Bez ohledu na to, jakou formu si členské státy zvolí, realizace společných projektů posílí koordinaci, čímž umožní dosažení úspor z rozsahu a zkrátí lhůty pro realizaci. Tím se následně zvýší výrobní kapacita evropského obranného průmyslu.

EU přináší přidanou hodnotu tím, že:

- usnadňuje užší spolupráci a efektivní míru evropského obranného průmyslu při vývoji, výrobě a prodeji zbraňových systémů,
- podporuje efektivitu, vzájemnou zaměnitelnost a interoperabilitu, snižuje náklady díky eliminaci konkurenčních nákupů a zlepšení vyjednávací síly členských států, a zároveň přispívá ke stabilitě a předvídatelnosti víceleté průmyslové poptávky,
- podporuje infrastrukturu dvojího užití pro mobilitu a vesmírnou komunikaci, navigaci a pozorování,
- umožňuje navazování partnerství.

Na tuto bílou knihu bude navazovat Strategie unie připravenosti, která stanoví integrovaný přístup k připravenosti na konflikty a krize zohledňující všechna rizika, a strategie vnitřní bezpečnosti EU, která poskytne komplexní a jednotný rámec pro prevenci, odhalování a účinnou reakci na bezpečnostní hrozby.

4. ODSTRAŇOVÁNÍ NEDOSTATKŮ

Aby bylo možné přesvědčivě odstrašovat od zahraniční ozbrojené agrese a reagovat na důsledky nestability a konfliktů, musí mít členské státy EU schopnosti potřebné k plnění celého spektra vojenských úkolů. Členské státy v současnosti čelí v oblasti schopností kritickým nedostatkům, které ovlivňují provádění komplexních vojenských operací po delší dobu. Vzhledem k rychlému zhoršování geopolitické situace a rostoucímu napětí musí Evropa v přiměřeně krátké době získat potřebné kapacity.

Obnova evropské obrany vyžaduje opatření v několika oblastech v úzké koordinaci s NATO. K doplnění vyčerpaných zásob vojenské techniky a vybavení členských států jsou zapotřebí naléhavá opatření a investice. Rozvoj rozsáhlé celoevropské spolupráce při odstraňování kritických nedostatků v prioritních oblastech schopností je do budoucna strategickou nutností, jejíž realizace potrvá několik let – o to naléhavější je proto potřeba toto úsilí zintenzivnit již nyní.

Kritické nedostatky ve schopnostech

Odstranění kritických nedostatků ve schopnostech vyžaduje: 1) společné porozumění členských států nejnaléhavějším investičním prioritám v oblasti schopností s ohledem na nedávné pokyny Evropské rady; 2) stabilní a dlouhodobý závazek k jejich řešení; 3) jasnou dohodu mezi členskými státy o rámci řízení pro jednotlivé typy schopností, které se mohou mezi sebou lišit; a 4) financování a pobídky EU, které členským státům pomohou mobilizovat potřebné rozpočtové prostředky a vynaložit je co nejefektivněji a cíleně.

Evropská unie již:

- pomáhá členským státům identifikovat nedostatky a priority v oblasti schopností na úrovni EU,
- podporuje členské státy v zahajování nových projektů v oblasti schopností, počínaje harmonizací požadavků. Příkladem úspěšného projektu je flotila víceúčelových tankovacích transportních letounů,
- podporuje sdružování poptávky prostřednictvím společného zadávání veřejných zakázek, čímž připravuje půdu pro průmyslovou fázi a provádí společné zadávání veřejných zakázek jménem členských států a na jejich žádost (např. munice ráže 155 mm pro Ukrajinu),
- posiluje spolupráci prostřednictvím stálé strukturované spolupráce (PESCO) při realizaci kapacitních a operačních projektů v oblasti obrany.

Oblasti obranných schopností

Na základě nedostatků v obranných schopnostech, které již členské státy identifikovaly, tato bílá kniha stanoví sedm prioritních oblastí, které jsou rozhodující pro vybudování silné evropské obrany. Prioritními oblastmi schopností jsou:

Protivzdušná a protiraketová obrana: integrovaný, vícevrstvý systém protivzdušné a protiraketové obrany, který chrání před celým spektrem vzdušných hrozeb (střely s plochou dráhou letu, balistické a hypersonické střely, letadla a bezpilotní systémy).

Dělostřelecké systémy: pokročilé palebné prostředky, včetně moderního dělostřelectva a raketových systémů dlouhého dosahu, určené k přesným útokům na pozemní cíle na velké vzdálenosti (vysoce přesné střely).

Munice a rakety: na základě iniciativy Evropské služby pro vnější činnost „Muniční plán 2.0“ – strategické zásoby munice, raket a komponentů spolu s dostatečnými výrobními kapacitami obranného průmyslu, které zajistí včasné doplňování zásob.

Drony a protidronové systémy: bezpilotní systémy, včetně leteckých, pozemních, hladinových a podvodních prostředků, které mohou být řízeny na dálku nebo fungovat autonomně pomocí pokročilého softwaru a senzorů a tím rozšiřují schopnosti, jež tyto technologie umožňují (např. povědomí o situaci, sledování,...).

Vojenská mobilita: celoevropská síť pozemních koridorů, letišť, námořních přístavů a podpůrných prvků a služeb, která usnadňuje bezproblémovou a rychlou přepravu vojáků a vojenského vybavení v rámci EU a partnerských zemí.

Vedení boje za pomoci umělé inteligence, kvantových technologií, kybernetických prostředků a elektronických systémů: obranné aplikace využívající vojenskou umělou inteligenci a kvantové výpočetní technologie; pokročilé elektronické systémy na úrovni celé EU určené k a) ochraně a zajištění nerušeného využívání elektromagnetického spektra pro pozemní, vzdušné, vesmírné a námořní síly a operace; b) potlačení, narušení a odepření využívání elektromagnetického spektra protivníkem; a c) ochraně svobody působení v kybernetickém prostoru a zajištění neomezeného přístupu ke kybernetickým schopnostem. K zajištění ochrany a svobody manévrování v kybernetickém prostoru jsou zapotřebí jak obranné, tak útočné kybernetické schopnosti. Je třeba ve spolupráci s členskými státy vytvořit dobrovolný mechanismus podpory útočných kybernetických schopností jako přesvědčivého odstrašujícího prostředku.

Strategické podpůrné schopnosti a ochrana kritické infrastruktury: Sem spadá mimo jiné strategická vzdušná přeprava a doplňování paliva za letu, zpravodajské a sledovací prostředky, informovanost o námořní oblasti, využívání a ochrana vesmírných a jiných zabezpečených komunikačních systémů a vojenská palivová infrastruktura.

Zúročení „dividendy ze spolupráce“

Existuje silný argument pro odstranění těchto nedostatků ve schopnostech prostřednictvím spolupráce.

Jak Niinistöva, tak Draghiho zpráva zdůrazňuje, že nedostatečná spolupráce vedla k neefektivnímu rozvoji obranných schopností a způsobila dodatečné náklady všem členským státům. V důsledku toho byly promarněny příležitosti k využití evropských úspor z rozsahu ke snížení jednotkových nákladů. Nízké a roztržité výdaje členských států na inovace v oblasti obrany negativně ovlivňují rozvoj průlomových technologií, které jsou klíčové pro budoucí obranné schopnosti.

Nedostatky ve schopnostech lze odstranit získáním schopností pro vedení boje vysoké intenzity v souladu s postupy EU a NATO v oblasti rozvoje schopností. Rozsah, náklady a složitost většiny projektů v těchto oblastech přesahují kapacity jednotlivých členských států. Koordinovaný postup využívající podporu celého souboru nástrojů EU by tak usnadnil nákladově efektivní zadávání veřejných zakázek a podpořil by nárůst kapacit evropského

obrného průmyslu, čímž by se posílila naše technologická základna, včetně inovací v oblasti obranných technologií.

Společné zadávání veřejných zakázek je nejefektivnějším způsobem, jak pořídit velké objemy „spotřebního materiálu“, jako je munice, rakety a drony. Je však také klíčové pro realizaci složitějších projektů, protože sdružování poptávky snižuje náklady, vysílá účastníkům trhu jasnější signály o poptávce, zkracuje dodací lhůty a zajišťuje interoperabilitu a vzájemnou zaměnitelnost. Od roku 2007 se členské státy v rámci Evropské obranné agentury dohodly na společném cíli, aby 35 % celkových zakázek na obranné vybavení bylo realizováno ve spolupráci. Tento cíl se odráží v závazcích stálé strukturované spolupráce (PESCO), zahájené v roce 2017.

Členské státy mají k dispozici různé formáty a rámce spolupráce. Mezi ně patří mimo jiné: ad hoc nadnárodní spolupráce, například ve formátu „vedoucího státu“; Evropská obranná agentura, Agentura NATO pro podporu a pořizování nebo Organizace pro vzájemnou spolupráci v oblasti vyzbrojování (OCCAR). Na žádost členských států může Komise rovněž vystupovat jako ústřední nákupní subjekt jménem členských států.

Vojenská mobilita a infrastruktura

Vojenská mobilita je základním předpokladem evropské bezpečnosti a obrany a naší podpory poskytované Ukrajině. Zvyšuje schopnost ozbrojených sil členských států a jejich spojenců rychle přesouvat vojáky a vybavení napříč EU v případě konfliktu nebo zesílené hybridní války. Bude projevem naší připravenosti a schopnosti odstrašení. Posílení logistiky ozbrojených sil zároveň odpovídá nutnosti zvýšit propojení a konkurenceschopnost naší ekonomiky – což z hlediska dvojího užití představuje dokonalý soulad. Přestože bylo v posledních letech dosaženo významného pokroku, stále přetrvávají značné překážky, které brání nerušenému přesunu vojáků a vybavení napříč EU.

Vojenskou mobilitu ztěžuje byrokracie – často se vyžaduje jak zvláštní diplomatické povolení pro vojenské transporty, tak dodržování běžných administrativních pravidel a postupů. Současné neharmonizované postupy, včetně celních, často způsobují vážná zpoždění při vydávání přeshraničních povolení. Pro urychlení rozvoje nezávislého odstrašujícího potenciálu Evropy a naší podpory poskytované Ukrajině musí EU a členské státy neprodleně zjednodušit a zefektivnit příslušné předpisy a postupy a zajistit ozbrojeným silám přednostní přístup k dopravním zařízením, sítím a prostředkům, včetně těch využívaných v oblasti námořní bezpečnosti.

Ozbrojené síly potřebují pro své přesuny přístup ke kritické dopravní infrastruktuře, která je vhodná pro dvojí užití. Je nezbytné pro ně zajistit dostupnost všech druhů dopravy a také více tras v rámci Evropské unie a napojení na partnerské země. Z tohoto důvodu EU vymezila čtyři prioritní multimodální koridory (železniční, silniční, námořní a letecký) pro vojenskou mobilitu, určené pro krátkodobé a rozsáhlé přesuny vojáků a vojenské techniky. Tyto koridory vyžadují výrazné a neodkladné investice, které usnadní přesuny vojáků a vybavení. V rámci těchto čtyř prioritních koridorů již bylo vyčleněno 500 projektů na kritických místech, která je třeba urychleně modernizovat (např. rozšíření železničních tunelů, zpevnění silničních a železničních mostů, rozšíření přístavních a letištních terminálů). Je rovněž nutné zajistit jejich bezpečnost, údržbu a opravy. EU a členské státy musí společně s příslušnými partnery, zejména s NATO, identifikovat možná bezprostřední i budoucí problematická místa v oblasti dodávek energie.

Vojenskou mobilitu lze dále posílit zvýšenou dostupností specializovaných prostředků a prostředků dvojího užití ve všech druzích dopravy. EU může přidat hodnotu tím, že usnadní společné zadávání veřejných zakázek, předběžné zadávání zakázek na prostředky a používání jednotných konstrukčních norem pro kapacity dvojího užití a pro obranné a bezpečnostní kapacity. Posílená spolupráce s průmyslem EU by umožnila navýšit dodávky těchto klíčových prostředků a udržet vedoucí postavení evropských společností nabízejících technologie dvojího užití na trhu.

Komise po konzultaci s vysokou představitelkou přezkoumá všechny stávající právní předpisy EU, které mají dopad na vojenskou mobilitu, včetně přísnějších pravidel týkajících se vlastnictví a kontroly této kritické dopravní infrastruktury. Dále zmapuje a zmodernizuje nezbytnou dopravní infrastrukturu dvojího užití a klíčovou dopravní infrastrukturu a zváží vhodná opatření k odstranění přetrvávajících překážek a k zajištění přístupu ozbrojených sil ke specializovaným dopravním prostředkům. Dlouhodobé projekty infrastruktury dvojího užití by rovněž měly prospěch z větší finanční předvídatelnosti.

EU letos přijme společné sdělení o vojenské mobilitě, včetně nezbytných legislativních návrhů.

Ochrana hranic

Důležitá je ochrana všech pozemních, vzdušných a námořních hranic EU, zejména pokud jde o východní hranici. Projekt označený jako „štít na východní hranici“ představuje významnou iniciativu několika členských států, která má čelit narůstajícím hrozbám v tomto regionu. Cílem je vytvořit integrovaný systém správy pozemních hranic, který posílí vnější pozemní hranici EU s Ruskem a Běloruskem vůči vojenským a hybridním hrozbám. Součástí by měla být komplexní kombinace fyzických bariér, rozvoje infrastruktury a moderních systémů ostrahy.

Souhrnný balíček v oblasti obrany

Zjednodušení a harmonizace právních předpisů se musí zaměřit jak na pravidla a postupy specifické pro obranné odvětví, tak na dopady politik a předpisů EU, které sice nejsou zaměřené na obranu, ale znemožňují evropské technologické a průmyslové základně obrany co nejrychleji reagovat na současné zvýšené potřeby.

Komise neprodleně zahájí **strategický dialog s obranným průmyslem** s cílem projednat možná opatření v těchto oblastech, určit regulační překážky a řešit výzvy, kterým obranný průmysl čelí. V této souvislosti Komise vyzve Evropskou obrannou agenturu a Vojenský štáb EU, aby se případně podělily o své odborné znalosti. Na základě výsledků tohoto dialogu předloží Komise do června 2025 specializovaný návrh na zjednodušení souhrnného balíčku v oblasti obrany. Jeho cílem bude zejména:

- posílení křížové certifikace obranných produktů a případné usnadnění vzájemného uznávání certifikací,
- umožnění rychlého udělování stavebních a environmentálních povolení pro projekty obranného průmyslu jako prioritní záležitosti ve veřejném zájmu,

- zajištění včasné a zákonné dostupnosti a použitelnosti všech nezbytných materiálů a dalších vstupů v dodavatelském řetězci evropské technologické a průmyslové základny obrany, zejména pro základní použití, pro něž nejsou k dispozici odpovídající náhrady,
- odstranění překážek, které brání dostupnosti vojenského personálu v příslušných časech a na příslušných místech,
- odstranění překážek souvisejících s přístupem k financování, včetně investic vycházejících z environmentálních, sociálních a správních kritérií,
- usnadnění výměny důvěrných a citlivých informací za podmínek, které zajišťují jednoduchost a bezpečnost nakládání s nimi,
- zefektivnění programů obranného průmyslu EU s cílem zkrátit dobu realizace, zjednodušit řízení projektů financovaných EU a zjednodušit zacházení se spolufinancováním ze strany členských států.

V této souvislosti se předmětem zjednodušení a harmonizace právních předpisů stanou rovněž směrnice EU o zadávání zakázek v oblasti obrany a citlivých bezpečnostních zakázek a o přenosech produktů pro obranné účely v rámci EU. Na základě přezkumu v polovině období by mělo být cílem také zjednodušení a zrychlení pravidel a postupů Evropského obranného fondu.

Strategické zásoby a rezervy připravenosti

EU spolu s členskými státy může podporovat vytváření strategických zásob a rezerv připravenosti obranného průmyslu. Program pro evropský obranný průmysl bude toto úsilí podporovat ve třech hlavních liniích: podporou průmyslových opatření zaměřených na rozvoj přeshraničních průmyslových partnerství s cílem koordinovat zásoby obranných produktů, komponentů a souvisejících surovin; podporou opatření v oblasti zadávání veřejných zakázek směřujících k vytvoření strategických rezerv příslušných komponentů a surovin; podporou vytváření optimálně rozmístěných strategických rezerv (tzv. rezerv připravenosti obranného průmyslu) obranných produktů vyráběných v EU.

5. ZVÝŠENÁ VOJENSKÁ PODPORA UKRAJINY („dikobrazí strategie“)

Od února 2022 poskytly EU a členské státy Ukrajině vojenskou podporu ve výši přibližně 50 miliard eur, mimo jiné prostřednictvím Evropského mírového nástroje. Tato podpora byla pro udržení ukrajinského vojenského úsilí klíčová. Odpor Ukrajiny vůči ruské agresi je úctyhodný. Obranné potřeby Ukrajiny zůstanou vysoké i po uzavření krátkodobého příměří nebo mírové dohody. Ukrajina zůstane v první linii evropské obrany a bezpečnosti a představuje klíčové dějiště, kde se utváří nový mezinárodní řád, přičemž její bezpečnost je úzce propojena s bezpečností Evropské unie. EU a její členské státy budou muset posílit obrannou a bezpečnostní kapacitu Ukrajiny prostřednictvím tzv. „dikobrazí strategie“, aby byla schopna odstrašit případné další útoky a zajistit trvalý mír. Je proto nezbytné, aby EU a její členské státy urychleně navýšily svou vojenskou pomoc Ukrajině.

Válečná agrese rovněž poukázala na vysoce inovativní a rozvíjející se ukrajinský obranný průmysl, který disponuje významnými odbornými kapacitami v oblastech, jako je umělá inteligence a bezpilotní systémy, a zároveň volnými kapacitami v klíčových odvětvích. Proaktivní přístup a podnikatelský duch mladých a dynamických ukrajinských společností může být významným impulsem pro konkurenceschopnost Evropy a pro rozvoj posílených evropských obranných schopností.

Vojenská podpora EU poskytovaná Ukrajině by se měla soustředit na dvě vzájemně se doplňující priority:

a. Navýšení vojenské a další pomoci EU Ukrajině

V rámci dlouhodobých bezpečnostních záruk a v souladu s iniciativou vysoké představitelky týkající se posílené vojenské podpory poskytované Ukrajině by EU a její členské státy měly zajistit následující:

- Dodávky dělostřelecké munice velké ráže s minimálním cílem 2 miliony kusů ročně. V krátkodobém horizontu je nezbytné plně financovat dodávky munice na Ukrajinu v průběhu roku 2025, mimo jiné prostřednictvím motivovaných darů ze zásob a veřejných zakázek. Zajištění stabilních dodávek vyžaduje přijetí finančních závazků již nyní.
- Poskytování systémů protivzdušné obrany, raket (včetně vysoce přesných střel) a dronů je společnou prioritou Ukrajiny a členských států. V návaznosti na prohlášení o záměru z listopadu 2024, v němž 18 členských států potvrdilo svou ochotu společně v krátkodobém horizontu zaplnit naléhavé nedostatky ve schopnostech pořízení pozemních systémů protivzdušné obrany a systémů pro boj proti bezpilotním vzdušným prostředkům, by měla být společně s Ukrajinou zahájena dvoukolejná „iniciativa v oblasti protivzdušné obrany“, která by zahrnovala společné zadávání zakázek a finanční podporu Ukrajině na urychlenou výrobu řízených střel pro systémy protivzdušné obrany krátkého a středního dosahu.
- Drony představují nepostradatelnou kapacitu, která pomáhá vyrovnat asymetrii vojenských zdrojů v terénu. EU a její členské státy by měly i nadále podporovat Ukrajinu při pořizování dronů a zároveň posilovat rozvoj jejich vlastních výrobních kapacit, mimo jiné prostřednictvím společných podniků mezi evropským a ukrajinským průmyslem.
- Úsilí EU a členských států o výcvik a vybavení ukrajinských brigád a o aktivní podporu obnovy praporů je třeba upevňovat a dále rozvíjet, aby se stalo klíčovým prvkem budoucího budování vojenských kapacit Ukrajiny po případném příměří. Vojenská pomocná mise Evropské unie na podporu Ukrajiny (EUMAM Ukraine) bude pokračovat v poskytování výcviku i po dosažení hranice 75 000 proškolených příslušníků. Měla by být rovněž poskytována specializovaná podpora a náhradní díly, a to co nejbližší místu nasazení, za účelem údržby, oprav a generálních oprav techniky poškozené bojem, přičemž zasílanou vojenskou techniku je třeba lépe přizpůsobit podmínkám na bojišti. Stejně tak bude mít pro evropské jednotky značný přínos možnost čerpat ze zkušeností ukrajinských sil z frontové linie.
- Přímá podpora ukrajinského obranného průmyslu, zejména prostřednictvím přímých zakázek členských států u tohoto průmyslu za účelem jejich darování Ukrajině, je nejúčinnějším a nákladově nejefektivnějším způsobem podpory ukrajinského vojenského úsilí. Odhaduje se, že výrobní kapacita ukrajinského obranného průmyslu dosáhne v roce 2025 přibližně 35 miliard eur. K tomuto účelu by Ukrajina mohla využít půjčku EU, která je součástí iniciativy pro urychlení mimořádných příjmů pro Ukrajinu (ERA) pod vedením skupiny G7. Komise přijme veškerá nezbytná opatření k zajištění předběžného financování

v rámci tohoto nástroje, jakož i v rámci Nástroje pro Ukrajinu, aby se maximalizoval makroekonomický manévrovací prostor Ukrajiny. Představené financování v rámci iniciativy ERA umožní Ukrajině navýšit výdaje na vojenské potřeby a upřednostnit zadávání zakázek ukrajinskému a evropskému obrannému průmyslu. Nový nástroj Bezpečnostní akce pro Evropu (nástroj SAFE) by zároveň umožnil ukrajinskému obrannému průmyslu účastnit se společného zadávání zakázek za stejných podmínek jako průmysl v EU.

- Pro zajištění plynulejšího poskytování vojenské pomoci je zapotřebí posílit vojenskou mobilitu. Vojenské koridory mobility EU by se měly rozšířit na území Ukrajiny, což by přispělo k posílení interoperability a posloužilo jako další bezpečnostní záruka s odstrašujícím účinkem proti budoucí agresi.
- Rozšířený přístup ke kosmickým zařízením a službám EU by mohl být klíčovým prvkem pro posílení obranných kapacit Ukrajiny. EU by měla vyhovět žádosti Ukrajiny o účast v kosmickém programu EU, včetně přístupu k vládním službám v oblasti určování polohy, navigace a času, komunikace a pozorování Země. EU by rovněž měla financovat přístup Ukrajiny ke službám, které mohou poskytovat komerční poskytovatelé se sídlem v EU, včetně začínajících a rychle se rozvíjejících podniků, na podporu ukrajinských ozbrojených sil a na jejich žádost. To Ukrajině pomůže posílit její odolnost prostřednictvím diverzifikace poskytovatelů kosmických služeb. Kromě toho by EU a její členské státy měly s Ukrajinou úzce spolupracovat na ochraně strategických kapacit (např. před kybernetickými hrozbami zaměřenými na kosmická zařízení) a přizvat Ukrajinu k účasti ve středisku EU pro sdílení a analýzu informací v oblasti vesmíru (ISAC).

Podpůrná buňka Vojenského štábu EU již přispívá ke koordinaci vojenské podpory poskytované Ukrajině členskými státy, a to ve spolupráci s kontaktní skupinou pro obranu Ukrajiny a s misí NATO nazvanou Bezpečnostní pomoc a výcvik pro Ukrajinu. Za účelem posílení této činnosti a rozšíření spolupráce o průmyslový rozměr mezi evropskou technologickou a průmyslovou základnou obrany a ukrajinským obranným průmyslem navrhne EU Ukrajině zřízení průřezové pracovní skupiny.

b. Přidružení Ukrajiny k iniciativám EU zaměřeným na rozvoj obranných schopností a integraci příslušného obranného průmyslu

Poslední tři roky podnítily Ukrajinu k rychlému rozvoji vojenských kapacit. Ukrajina dnes využívá svých zkušeností z frontové linie k neustálým úpravám a modernizaci vybavení, a do značné míry se tak stala přední světovou laboratoří pro obranné a technologické inovace. Užší spolupráce mezi ukrajinským a evropským obranným průmyslem umožní přímý přenos znalostí o tom, jak nejlépe využívat inovace k dosažení vojenské převahy na bojišti, včetně rychlého navyšování výroby a modernizace stávajících schopností.

Evropská technologická a průmyslová základna obrany však zůstává v čele vývoje pokročilejších obranných systémů a technologií velkého rozsahu. Začlenění ukrajinského obranného průmyslu do evropské technologické a průmyslové základny obrany přispěje k rozšíření, modernizaci a konsolidaci tohoto průmyslu a umožní mu dodávat nákladově efektivní obranné produkty na světový trh.

Rychlé přijetí návrhu nařízení o Programu pro evropský obranný průmysl je proto nejvyšší prioritou. Jakmile bude schválen, připraví cestu pro integraci Ukrajiny na evropský trh s obranným vybavením prostřednictvím specializovaného Nástroje na podporu Ukrajiny a otevřením činností programu pro účast Ukrajiny – v souladu s tím, co se nyní navrhuje pro

nástroj SAFE, v rámci různých forem jeho uplatnění. V této souvislosti by bylo možné rozšířit úřad EU pro inovace v oblasti obrany v Kyjevě s cílem posílit spolupráci v oblasti obranného průmyslu, což by EU umožnilo podpořit a využít ukrajinské válečné zkušenosti a dále podpořit přímé investice společností EU na ukrajinském trhu obranného průmyslu. Komise a vysoká představitelka dále doporučují členským státům, aby pověřily Evropskou obrannou agenturu, aby rozšířila účast Ukrajiny na jejích činnostech, včetně činnosti centra EU pro inovace v oblasti obrany. Je rovněž žádoucí podpořit zapojení Ukrajiny do projektů stále strukturované spolupráce (PESCO) a do možností spolupráce vyplývajících z koordinovaného každoročního přezkumu v oblasti obrany (CARD).

Díky následné spolupráci a interakci mezi pracovníky EU, členských států a Ukrajiny by mohla Ukrajina předat EU některé ze svých zkušeností s vedením války vysoké intenzity. Získané poznatky by následně posloužily členským státům při určování budoucích obranných potřeb a podpořily by je.

6. SILNÝ A INOVATIVNÍ OBRANNÝ PRŮMYSL V EVROPĚ

Evropský obranný průmysl je nezbytným předpokladem pro zajištění obranné připravenosti a přesvědčivého odstrašení. Zatímco některé obranné společnosti v EU jsou globálně konkurenceschopné, průmyslová základna obrany EU stále vykazuje strukturální nedostatky. V současnosti není evropský obranný průmysl schopen vyrábět obranné systémy a vybavení v takovém množství a tempu, jak členské státy potřebují. Zůstává příliš roztříštěný, přičemž dominantní vnitrostátní subjekty obsluhují převážně domácí trhy. Zároveň trpí nedostatečnými investicemi, a je proto nezbytné zvýšit investice do průmyslového odvětví EU a posílit využívání jeho kapacit. S cílem podpořit obranný průmysl při překonávání těchto nedostatků bude při revizi směrnice EU o zadávání zakázek v oblasti obrany a citlivých bezpečnostních zakázek, plánované na rok 2026, zohledněno doporučení Kompasu konkurenceschopnosti k zavedení evropské preference.

Investice do obranné připravenosti Evropy nám nezaručují pouze zítřejší mír; jsou také nástrojem, který podporuje naše ambice v oblasti konkurenceschopnosti evropské výroby. Stávající hodnotové řetězce nebo výrobní kapacity v našich tradičních průmyslových odvětvích – automobilovém, ocelářském, hliníkovém nebo chemickém – mohou najít nové příležitosti v přesměrování výroby a zásobování rozšiřující se obranné průmyslové základny, zatímco nové ekosystémy a hodnotové řetězce pro špičkové technologie – jako je umělá inteligence nebo pokročilá elektronika – se mohou uplatnit jak v civilním, tak ve vojenském sektoru.

EU by měla prostřednictvím cílených politik podporovat evropský obranný průmysl v šesti strategických směrech: a) podpora, posilování a propagace průmyslových kapacit v celé EU; b) zajištění dodávek kritických vstupů pro průmysl a snížení závislostí; c) vybudování skutečného celoevropského trhu s obranným vybavením; d) zjednodušení stávajících pravidel a omezení administrativní zátěže; e) posílení výzkumu a vývoje na podporu inovací; a f) udržení, přilákání a rozvoj talentů, zvyšování dovedností a odborných znalostí v odvětví obrany.

Celková poptávka po navýšení výrobní kapacity obranného průmyslu

Masivní navýšení výrobních kapacit evropského obranného průmyslu je předpokladem pro to, aby členské státy mohly získat kritické schopnosti, které jim v současnosti chybí. Kromě

vyřešení problémů s dodavatelským řetězcem a logistickými překážkami závisí zvyšování výrobních kapacit na tom, zda budou mít společnosti stálý přísun spolehlivých víceletých zakázek, které nasměrují investice do dalších výrobních linek.

Dlouhodobé zakázky jsou nejlepším způsobem, jak zvýšit předvídatelnost evropského obranného průmyslu a vyslat potřebné dlouhodobé investiční signály, jak ukazuje program aktu o posílení evropského obranného průmyslu prostřednictvím kolaborativního zadávání veřejných zakázek (EDIRPA). Na podporu této potřeby může EU na jedné straně podpořit systematictější sdružování poptávky členských států v rámci Evropské obranné agentury za účelem přípravy a strukturování společného zadávání zakázek ve velkém měřítku na základě víceletých smluv podporovaných nástroji EU. Na druhé straně mohou Komise a Evropská obranná agentura ve spolupráci s členskými státy posílit dialog s průmyslem, aby mu poskytly větší míru předvídatelnosti a lépe odhadly jeho souhrnné potřeby, což by jednotlivým průmyslovým subjektům umožnilo zapojit se do plánování výroby a přispět tak k uspokojení celkových potřeb. Toto dynamické sdílení informací o očekávané poptávce a plánovaném navyšování výroby by zároveň umožnilo EU lépe přizpůsobit podpůrná opatření a motivovat ke spolupráci při zadávání zakázek a rozšiřování průmyslové výroby.

Včasná a dostatečná dostupnost evropského obranného vybavení je navíc nezbytným předpokladem pro posílení bezpečnosti, snížení závislostí a zvýšení konkurenceschopnosti evropské průmyslové základny obrany. V souladu s návrhem Programu pro evropský obranný průmysl hodlá EU zahájit pilotní projekt, jehož cílem je postupně vytvořit evropský mechanismus prodeje vojenského materiálu s cílem zvýšit dostupnost a dodací lhůty obranných produktů z Evropy.

Snížení závislostí a zajištění bezpečnosti dodávek

Klíčové pro obrannou připravenost je také zvýšení odolnosti obranných hodnotových řetězců EU. Komise zřídila Observatoř pro kritické technologie pro hodnotové řetězce v oblasti vesmíru a obrany, aby získala přehled o příslušných kritických oblastech, systematicky je sledovala a vypracovala příslušné technologické plány.

V oblasti obrany je klíčovým faktorem zajištění přístupu průmyslu ke kritickým vstupům. Pokud se evropský trh spoléhá pouze na jednoho nebo několik málo dodavatelů klíčového zboží, služeb nebo jiných vstupů, měly by politiky a investice EU posílit hospodářskou bezpečnost Unie tím, že omezí možnosti zneužití závislostí jako nástroje nátlaku nebo hospodářské hrozby. V rámci strategického dialogu s evropským obranným průmyslem se tak Komise s podporou Evropské obranné agentury zaměří na jednoznačné určení kritických surovin a klíčových komponentů (např. čipů), které jsou nejzásadnější, a na možná opatření k zajištění diverzifikace zdrojů dodávek s podporou EU.

K nákladově efektivním a bezpečným dodávkám přispěje i plánované vytvoření platformy pro společný nákup kritických surovin. EU bude rovněž podporovat vývoj domácích alternativ pro technologie, komponenty a procesy, které musí kontrolovat (např. prostřednictvím projektů Evropského obranného fondu – EDF – nebo rámců dvojího užití). V případě potřeby by mohla usilovat o přenosy technologií a podporovat je, aby bylo možné využívat špičkové technologie a nejmodernější výzkum, a mohla by iniciovat dlouhodobé úsilí o řešení otázky omezení, která jsou uvalena na technologie třetích zemí.

Výbudování skutečného celoevropského trhu s obranným vybavením, zjednodušení a harmonizace pravidel

Jak ukázala Lettova zpráva, důvody pro vytvoření celoevropského trhu s obranným vybavením jsou mnohem pádnější a naléhavější. Členské státy nakupují ve srovnání s obdobím před deseti lety až čtyřikrát více vybavení, často od dodavatelů mimo EU. Žádný evropský vnitrostátní obranný trh však nedosahuje velikosti potřebné k dostatečnému rozšíření evropského obranného průmyslu.

Členské státy musí mít možnost plně se spolehnout na evropskou technologickou a průmyslovou základnu obrany a evropské obranné dodavatelské řetězce, zejména v době krize a konfliktu. To znamená zaručený přístup k obranným produktům, komponentům a náhradním dílům prostřednictvím komplexního režimu bezpečnosti dodávek.

Skutečně fungující celoevropský trh s obranným vybavením by byl jedním z největších domácích trhů s obranným materiálem na světě. Takový trh by pomohl dosáhnout klíčových cílů, jako je globální konkurenceschopnost, připravenost a větší průmyslový rozsah. Podniky evropské technologické a průmyslové základny obrany by mohly rozšířit svou přítomnost v obranném průmyslu napříč celou EU, včetně těch členských států, které se nacházejí v blízkosti nejvážnějších bezpečnostních hrozeb. Rovněž by to podpořilo tržní příležitosti v členských státech prostřednictvím přeshraniční průmyslové spolupráce, fúzí a akvizic nebo zakládání nových podniků, což by vedlo k většímu počtu obranných produktů vyráběných v EU.

Zjednodušení a harmonizace právních předpisů se musí zaměřit na pravidla a postupy pro zadávání zakázek v oblasti obrany, přenosy produktů pro obranné účely v rámci EU, vzájemné uznávání vnitrostátních certifikací a povolovacích řízení. Kromě toho je třeba přezkoumat, jaký dopad na obranný průmysl mají politiky a předpisy EU, které nejsou zaměřené na obranu.

Transformace obrany prostřednictvím průlomových inovací

Potenciál některých technologií pro obrannou převahu představuje významný nástroj, který je třeba na evropské úrovni urychleně posílit. Nové technologie zásadně mění povahu vedení války v několika oblastech. Umělá inteligence, cloud computing a kvantová výpočetní technika, pokročilé a bezpečné formy připojení, autonomní systémy a alternativní zdroje energie skutečně mají potenciál narušit a proměnit tradiční přístupy k vedení války. Inovace v oblasti dronů již určují způsob vedení boje a role robotiky bude dále narůstat, přičemž autonomní pozemní vozidla převzou vedoucí úlohu v počátečních fázích bojových operací. Tyto stroje, schopné průzkumu, přímých útoků a logistické podpory, již mají na bojištích vliv. Vojenští roboti řízení umělou inteligencí jsou stále v počáteční fázi vývoje a Evropa má dostatek příležitostí vyniknout v oblasti robotických zbraní a softwaru potřebného k jejich pohonu. Příležitost je však velmi omezená, protože strategičtí konkurenti a soupeři intenzivně investují nejen do těchto oblastí, ale i do nových technologicky vyspělých segmentů, jako jsou hypersonické střely, zbraně s řízenou energií, boj na mořském dně a ve vesmíru.

Členské státy potřebují, aby byl evropský obranný průmysl schopen rychleji a ve velkém měřítku navrhovat, vyvíjet, vyrábět a dodávat tyto produkty a technologie. V souvislosti s podstatně zvýšenými výdaji na obranu je třeba investovat větší podíl do obranného výzkumu, vývoje a technologií a soustředit úsilí a zdroje na společné evropské projekty. EU by měla podporovat rozvoj nových a inovativních průmyslových procesů, jako je distribuovaný design a výroba, aditivní výroba a využití umělé inteligence. Za tímto účelem by se mohl využít

program EU pro inovace v oblasti obrany (EUDIS) a evropské centrum pro inovace v oblasti obrany (HEDI). Například program EUDIS, který byl vytvořen v rámci EDF s rozpočtem 2 miliardy EUR, navrhuje služby na podporu inovací pro jednotlivé subjekty, mimo jiné prostřednictvím navazování kontaktů s investory, partnery a koncovými uživateli, a podporuje testování a ověřování inovativních produktů a technologií. S navýšením finančních prostředků by Evropská obranná agentura mohla prostřednictvím centra HEDI realizovat souběžné experimentální kampaně s cílem rychle prosazovat co nejinnovativnější řešení a začleňovat je do stávajících či nových schopností prostřednictvím zrychlených vývojových cyklů. Současně Komise financuje obranný kapitálový nástroj (Defence Equity Facility) Evropského investičního fondu (EIF), který podporuje fondy rizikového a soukromého kapitálu investující do evropských společností, jež vyvíjejí inovativní obranné technologie s potenciálem dvojího užití.

V oblasti hluboké technologie se rozdíl mezi civilním a obranným sektorem stírá. Inovativní civilní začínající podniky a příslušné výsledky výzkumu a inovací tak mohou hrát klíčovou roli při vývoji špičkových řešení, která mohou významně posílit vojenské schopnosti a zlepšit operační připravenost. Přestože je Evropa technologickou velmocí, neznamená to ještě, že je schopna plně využít potenciál technologií k získání vojenské převahy. Je proto naléhavě nutné, aby EU mobilizovala svou celkovou inovační kapacitu a směřovala významné investice k obnovení technologického náskoku a prevenci technologické závislosti.

EU předloží evropský technologický plán pro vyzbrojování, který podpoří investice do pokročilých technologických kapacit dvojího užití na úrovni EU, členských států i soukromého sektoru. V počáteční fázi se EU zaměří na umělou inteligenci a kvantové technologie. Komise rovněž zajistí, aby Evropská rada pro inovace a plánovaný fond TechEU Scale-up investovaly do technologií dvojího užití.

Malé a střední podniky hrají stále důležitější roli agilních poskytovatelů přelomových technologií a inovací v obranné komunitě. Komise proto přijala opatření na podporu aktivnějšího přispění malých a středních podniků k výzkumu a inovacím v oblasti obrany EU, zejména připravuje zvláštní výzvy EDF zaměřené na malé a střední podniky a podporuje jejich účast na všech ostatních projektech. Přeshraniční spolupráce s účastí malých a středních podniků je jedním z kritérií EDF pro přidělení a finanční bonusy se uplatňují na základě míry účasti malých a středních podniků na vývojových akcích. Ve výzvách EDF v roce 2023 se malé a střední podniky podílely na celkovém počtu subjektů zhruba 50 % a měly zájem o 30 % celkové částky požadovaných grantů. Odhaduje se, že v období 2023–2027 by měl EDF financovat malé a střední podniky až 840 milionů EUR. Kromě toho by Program pro evropský obranný průmysl umožnil vytvoření Fondu pro urychlení transformace dodavatelských řetězců v oblasti obrany (FAST). Tento nový finanční nástroj by mohl prostřednictvím půjček nebo kapitálových investic vygenerovat několikanásobek rozpočtu, který by byl této iniciativě přidělen z prostředků Programu pro evropský obranný průmysl.

EU musí zmobilizovat svou celkovou inovační kapacitu a nasměrovat významné investice, aby znovu získala náskok, zabránila větší technologické závislosti a využila přínosů vedlejších účinků v jiných odvětvích hospodářství. V Evropě již působí řada nových inovativních subjektů v oblasti obranných technologií. Aby se urychlil vznik evropských subjektů na poli obranných technologií, je třeba vytvořit regulační prostředí příznivější k podstupování rizika. Komise zintenzivní dialog s novými aktéry v oblasti obrany a se soukromými investory s cílem navrhnout opatření ke zjednodušení regulace a zvýšení dostupnosti rizikového kapitálu a obchodních příležitostí.

Odstraňování nedostatků ve schopnostech zahrnuje pokrytí celého cyklu rozvoje schopností v obranném sektoru, od výzkumu přes pořízování až po provoz a údržbu. Úspěch tohoto přístupu závisí na dostupnosti technologických dovedností a inovačního talentu v obranném průmyslu, včetně účastníků dodavatelského řetězce od malých a středních podniků až po hlavní dodavatele. Přestože evropský obranný průmysl disponuje kvalifikovanými a specializovanými zaměstnanci, bude vyžadovat rozsáhlé rozšíření výrobních kapacit, aby přilákal, vyškolil, zaměstnal, zvyšoval a dále profesně rozvíjel podstatně více talentovaných pracovníků, od techniků po inženýry a specializované odborníky. Iniciativa Unie dovedností počítá se zárukou dovedností pro pracovníky v odvětvích procházejících restrukturalizací nebo ohrožených nezaměstnaností, aby měli možnost rozvíjet svou kariéru v jiných odvětvích, včetně obrany. Pokročilé dovednosti STEM (věda, technologie, inženýrství a matematika) jsou nezbytné pro rozvoj schopností nové generace, jak rovněž zdůrazňuje Unie dovedností, a to zejména v oblasti bezpečnosti a obrany.

Rychlý a komplexní vývoj technologií přináší příležitosti pro vznik nových typů pracovních míst a vyžaduje obměnu dovedností. Zaměstnanci obranného průmyslu budou muset účinně zpracovávat, využívat a šířit data a využívat nové technologie v nových oblastech schopností, jako jsou autonomní systémy, systémy kybernetické bezpečnosti, inteligentní informační systémy nebo vysoce výkonné výpočetní systémy. Evropský obranný průmysl bude muset soutěžit s ostatními odvětvími o podobné dovednosti a jeho rozvoj zároveň vytvoří příležitosti k rekvalifikaci a zvyšování kvalifikace pracovníků z nadbytečných pozic v jiných průmyslových odvětvích.

7. NÁRŮST VÝDAJŮ NA OBRANU

Výdaje členských států na obranu vzrostly od roku 2021 o více než 31 % a v roce 2024 dosáhnou 1,9 % souhrnného HDP EU neboli 326 miliard EUR. Konkrétně v roce 2024 dosáhnou investice do obrany bezprecedentní výše 102 miliard EUR, což je téměř dvojnásobek částky vynaložené v roce 2021. Přesto jsou evropské výdaje na obranu celkově mnohem nižší než výdaje USA a – což je ještě znepokojivější – nižší než výdaje Ruska nebo Číny. Obnova evropské obrany bude vyžadovat dlouhodobé rozsáhlé investice, a to jak veřejné, tak soukromé.

V plánu ReArm Europe Komise stanovila pět pilířů, které mají urychleně a výrazně zvýšit evropské výdaje na obranu.

Těchto pět pilířů pomůže řešit nejnaléhavější potřeby a zmírnit důsledky nedostatečných investic v minulosti.

1) Nový specializovaný finanční nástroj na podporu investic členských států do obrany

Vzhledem k naléhavosti této situace Komise navrhuje nové nařízení EU podle článku 122 Smlouvy o fungování Evropské unie, které by členským státům poskytlo půjčky zajištěné rozpočtem EU. Nástroj SAFE až se 150 miliardami EUR značně podpoří výrazné navýšení investic členských států do evropských obranných kapacit – nyní i v průběhu tohoto desetiletí.

Nástroj SAFE bude podporovat evropský obranný průmysl prostřednictvím společného zadávání zakázek, do něhož budou zapojeny alespoň dvě země, přičemž jednou z nich bude členský stát přijímající finanční pomoc z tohoto nástroje a druhou může být jiný členský stát, stát ESVO, člen EHP nebo Ukrajina. Tyto společné veřejné zakázky by se vztahovaly na prioritní kapacity a podpůrné prostředky, které byly určeny na zvláštním zasedání Evropské rady dne 6. března 2025. Na jednodušší a nejnaléhavější z těchto kapacit, jako je munice nebo vojenská mobilita, by se vztahovaly podmínky způsobilosti podobné podmínkám programu EDIRPA. Složitější a technologicky vyspělejší systémy, jako je umělá inteligence nebo protivzdušná obrana, by podléhaly přísnějším podmínkám inspirovaným legislativními diskusemi o Programu pro evropský obranný průmysl, a to s ohledem na zvýšené požadavky na strategickou autonomii.

Přidělené prostředky budou k dispozici všem členským státům. Jejich rozdělování bude založeno na poptávce a budou se opírat o vnitrostátní plány rozvoje obranného průmyslu. Po schválení příslušných plánů a podpisu smlouvy o půjčce bude k dispozici předběžné financování.

Nástroj obsahuje ustanovení, která dále podporují a usnadňují společné zadávání veřejných zakázek, jako je možnost rozšířit stávající rámcové dohody a smlouvy o nové partnery a osvobození od DPH u nákupů financovaných z nástroje SAFE. Podporuje rovněž používání společných norem.

Subjekty a produkty z jiných partnerských zemí mohou být způsobilé pro společné zakázky, pokud bude s Unií uzavřena dohoda o finančních podmínkách a bezpečnosti dodávek.

2) Koordinovaná aktivace národní únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu.

Sdělení Komise o přizpůsobení zvýšených výdajů na obranu v rámci Paktu o stabilitě a růstu navrhuje koordinovanou aktivaci národní únikové doložky všemi členskými státy s cílem uvolnit dodatečný flexibilní prostor pro vyšší výdaje na obranu.

Tato flexibilita umožní odchylku od dohodnutého vývoje výdajů v rozsahu odpovídajícím nárůstu výdajů na obranu (včetně investičních i běžných výdajů) od roku 2021. Uvažuje se o čtyřletém období (s možností prodloužení). Díky této flexibilitě by mohly členské státy mobilizovat dodatečné výdaje na obranu až do výše 1,5 % HDP. Na základě prognóz postupného čerpání by investice do obrany mohly v příštích čtyřech letech dosáhnout nejméně 800 miliard EUR, včetně výdajů financovaných ze 150 miliard EUR z nástroje SAFE, které budou automaticky způsobilé podle národních únikových doložek.

3) Zvýšení flexibility stávajících nástrojů EU za účelem umožnění vyšších investic do obrany

V krátkodobém horizontu může EU více podpořit naléhavou potřebu zvýšit evropské investice do obrany z rozpočtu EU.

Politika soudržnosti již přispívá k posilování obranných a bezpečnostních kapacit. Financuje investice související s bezpečností a obranou, které přispívají k regionálnímu rozvoji, neboť obranný průmysl často vytváří výzkumné, vývojové a průmyslové ekosystémy, jež jsou přínosem pro evropské regiony a komunity.

Vnitrostátní, regionální a místní orgány mohou dobrovolně využít přezkumu politik soudržnosti v polovině období k přidělení finančních prostředků v rámci svých stávajících programů na nové priority, včetně posílení obranných a bezpečnostních kapacit.

V souvislosti s přezkumem programů na období 2021–2027 v polovině období navrhne Komise příští týden balíček opatření, která k tomu zajistí flexibilitu a pobídky.

Rozvoj silného a odolného evropského obranného průmyslu podpoří evropskou konkurenceschopnost a posílí regionální rozvoj a hospodářský růst.

4) Příspěvky Evropské investiční banky

Evropská investiční banka má jasnou a rozhodující úlohu při financování evropské obrany. Akční plán skupiny Evropské investiční banky v oblasti bezpečnosti a obrany představoval důležitý první krok a jeho provádění by se mělo urychlit.

Kromě toho Evropská investiční banka hodlá zavést změny, které dále rozšíří rozsah jejího financování v oblasti obrany. Zdvojnásobí své roční investice na 2 miliardy eur a bude financovat projekty, jako jsou bezpilotní letouny, vesmírné technologie, kybernetická bezpečnost, kvantové technologie, vojenská zařízení a civilní ochrana. Navrhuje další úpravu kritérií způsobilosti skupiny, aby byly vyloučené činnosti přesněji vymezeny a jejich rozsah byl co nejvíce omezen, a to v souladu s novými politickými prioritami EU. V neposlední řadě navrhne revizi svého operačního rámce a nahradí ad hoc strategickou evropskou bezpečnostní iniciativu specializovaným průřezovým cílem veřejné politiky, jehož cílem bude přispět k míru a bezpečnosti v Evropě, a to s ambiciózním rozdělením finančních i kapitálových prostředků. To jsou další kroky správným směrem.

5) Mobilizace soukromého kapitálu

Navýšení veřejných investic do obrany je nezbytné, ale nebude stačit. Evropské společnosti, včetně malých a středních podniků a společností se střední kapitalizací, musí mít lepší přístup ke kapitálu, včetně záručních nástrojů pro snižování investičního rizika, aby mohly svá řešení uvést do průmyslového měřítka a přispět k rozšíření průmyslové výroby, které Evropa potřebuje.

Finanční sektor projevuje rostoucí zájem o obranu. Odvětví obrany je však stále nedostatečně obsluženým trhem kvůli omezením v investiční politice veřejných a soukromých finančních institucí. Přístup k financování zůstává hlavním problémem pro 44 % malých a středních podniků v oblasti obrany, což je výrazně více než v případě civilních malých a středních podniků. Mají méně příležitostí než jejich protějšky v USA nebo ve Spojeném království a američtí investoři tvoří 60 % všech investic.

Unie úspor a investic by měla pomoci nasměrovat další soukromé investice do priorit EU, včetně odvětví obrany. Jen díky němu by se do evropské ekonomiky mohly přilákat stovky miliard dodatečných investic ročně, což by zvýšilo její konkurenceschopnost. Za tímto účelem Komise předkládá sdělení o unii úspor a investic.

Nařízení EU o zveřejňování informací o udržitelném financování nebrání financování odvětví obrany. Pro finanční i obranný sektor však může být přínosné další vyjasnění uplatňování nařízení o zveřejňování informací o udržitelném financování. Komise v souvislosti

s přezkumem nařízení o zveřejňování informací o udržitelném financování poskytne nezbytná vysvětlení ohledně vztahu obrany k investičním cílům rámce udržitelnosti.

6) Finanční předvídatelnost

Komise bude i nadále zkoumat další zdroje financování obrany na úrovni EU a další nástroje a možnosti, jak výrazně navýšit financování evropské obrany a posílit evropskou technologickou a průmyslovou základnu obrany.

Pokud by poptávka členských států po úvěrovém financování podporovaném z rozpočtu EU v rámci nástroje SAFE převýšila nabídku, bude Komise dále zvažovat využití inovativních nástrojů, například ve spojení s Evropským mechanismem stability (ESM).

Vzhledem k naléhavosti a prioritě obnovy obrany Evropy, založené na konkurenceschopné obranné průmyslové základně, by měl příští víceletý finanční rámec poskytnout komplexní a pevný rámec na podporu obrany EU.

Měl by podpořit větší a kvalitnější spolupráci v oblasti investic, od výzkumu přes vývoj komplexních systémů a jejich komercializaci až po zadávání veřejných zakázek, s cílem posílit technologickou suverenitu Evropy.

8. ZVÝŠENÍ BEZPEČNOSTI PROSTŘEDNICTVÍM PARTNERSTVÍ

Bezpečnostní výzvy mají často globální dosah a vyžadují mezinárodní spolupráci. Rozsáhlá válka Ruska proti Ukrajině má dopad daleko za hranicemi Evropy. Hybridní hrozby a kybernetické útoky ani bezpečnost ve vesmíru nebo na moři neznají státní hranice. EU proto musí úzce spolupracovat s mezinárodními organizacemi a partnerskými zeměmi, aby mohla tyto hrozby účinně řešit.

Spolupráce s partnery je rovněž zásadní pro řešení výzev v oblasti evropské obrany a obranného průmyslu, včetně diverzifikace dodavatelů a snižování závislostí. Široká síť partnerství EU v oblasti míru, bezpečnosti a obrany představuje klíčový zdroj síly a odolnosti. EU je i nadále plně odhodlána podporovat mezinárodní spolupráci a posilovat účinný multilateralismus na všech úrovních. Budeme dále rozšiřovat a zdokonalovat cílená partnerství s bilaterálními, regionálními a multilaterálními partnery po celém světě, a to vzájemně výhodným způsobem, s cílem společně čelit široké škále bezpečnostních výzev, včetně těch v oblasti rozvoje schopností a inovací.

EU bude podporovat otevřenou architekturu v kombinaci s proměnlivou geometrií, která umožní účast podobně smýšlejících partnerů na společných obranných projektech a iniciativách, jako jsou projekty stálé strukturované spolupráce (PESCO), které budou podporovány případ od případu. Tento přístup přispěje ke snížení nadměrné závislosti způsobené závislostí pouze na jednom nebo několika málo dodavatelích klíčového zboží, služeb nebo jiných vstupů. Zároveň posílí evropskou hospodářskou bezpečnost a podpoří rozvoj evropských obranných schopností a konkurenceschopnosti trhu EU s obranným vybavením.

NATO zůstává základem kolektivní obrany svých členů v Evropě. Spolupráce mezi EU a NATO je nepostradatelným pilířem pro rozvoj bezpečnostního a obranného rozměru EU.

Jedinečné nástroje EU v podobě regulačních pravomocí a finančních nástrojů pomáhají 23 členským státům EU v NATO dosáhnout jejich cílů v oblasti schopností.

Zásadní význam pro obranu Evropy má i nadále silná transatlantická vazba. **Spojené státy** požadují, aby Evropa převzala větší odpovědnost za svou obranu. Toto úsilí bude i nadále vycházet z hlubokého a rozsáhlého transatlantického dodavatelského řetězce, který by měl být oboustranně prospěšný. Dvoustranný dialog o bezpečnosti a obraně lze dále rozvíjet za účelem posílení spolupráce v oblastech, jako je kybernetická a námořní bezpečnost a vesmír, projednání otázek zadávání veřejných zakázek a řešení dalších otázek společného zájmu.

Spojené království je zásadním evropským spojencem, s nímž by měla být posílena spolupráce v oblasti bezpečnosti a obrany v oboustranném zájmu, počínaje potenciálním partnerstvím v této oblasti. Na základě řady pevných dohod může být dvoustranná spolupráce v oblasti bezpečnosti a obrany dále rozšířena, a to od vnějšího krizového řízení až po politiku obranného průmyslu.

Norsko je plnohodnotným partnerem v obranných programech EU díky svému příspěvku do rozpočtu EU. Nedávno zahájené partnerství v oblasti bezpečnosti a obrany poskytuje komplexní a strukturovaný politický rámec pro posílení dalšího dialogu a spolupráce.

Spolupráce s **Kanadou** se zintenzivnila a měla by být dále prohlubována, a to i v zájmu posílení transatlantické bezpečnosti. Dvoustranný dialog o bezpečnosti a obraně společně s připravovaným partnerstvím v této oblasti tvoří základ pro posílenou spolupráci, včetně příslušných iniciativ na podporu výroby v obranném průmyslu.

EU by měla pokračovat ve vzájemně prospěšném zapojení a spolupráci v oblasti bezpečnosti a obrany se všemi podobně smýšlejícími **evropskými zeměmi, zeměmi zapojenými do procesu rozšíření a sousedními státy** (včetně Albánie, Islandu, Černé Hory, Moldavské republiky, Severní Makedonie a Švýcarska) s cílem podpořit mír, bezpečnost a stabilitu na našem kontinentu i mimo něj.

Turecko je kandidátskou zemí na vstup do EU a dlouholetým partnerem v oblasti společné bezpečnostní a obranné politiky. EU se bude i nadále konstruktivně angažovat v zájmu rozvoje vzájemně prospěšného partnerství ve všech oblastech společného zájmu na základě rovnocenného závazku Turecka usilovat o spolupráci ve všech otázkách, které jsou pro EU důležité, v souladu se závěry Evropské rady z dubna 2024.

EU by měla rovněž prozkoumat možnosti průmyslové spolupráce v oblasti obrany s **partnery v indicko-tichomořském regionu**, zejména s Japonskem a Korejskou republikou, s nimiž byla v listopadu loňského roku uzavřena partnerství v oblasti bezpečnosti a obrany, a také s Austrálií a Novým Zélandem.

V posledních letech se rozvíjela také spolupráce v oblasti bezpečnosti a obrany s **Indií**, mimo jiné prostřednictvím pravidelných konzultací v této oblasti. EU a Indie budou dále zkoumat možnosti partnerství v oblasti bezpečnosti a obrany. EU je i nadále odhodlána udržovat mír a bezpečnost v indicko-tichomořském regionu, včetně námořní bezpečnosti, a řešit tradiční i netradiční bezpečnostní hrozby, chránit námořní komunikační trasy a prosazovat svobodu plavby.

9. CESTA VPŘED PRO EVROPSKOU OBRANU

Geopolitický kontext a bezpečnostní prostředí v Evropě se dramaticky a nebývale rychle mění. Od summitu ve Versailles v březnu 2022 se členské státy shodly na potřebě převzít za obranu větší odpovědnost. Již bylo podniknuto několik kroků k intenzivnější obranné spolupráci. Přesto je třeba, aby EU v souvislosti se stupňujícími se hrozbami, které se nad Evropou vznášejí, zůstala pevná, jednotná a jednala rozhodně, ambiciózně a neprodleně.

Tato bílá kniha předkládá komplexní plán na přezbrojení Evropy a posílení její obrany, aby mohla těmto hrozbám čelit, a to především prostřednictvím okamžitých opatření:

- Členské státy se vyzývají, aby do konce dubna požádaly o aktivaci národní únikové doložky.
- Rada se vyzývá, aby urychleně přijala návrh nařízení o nástroji SAFE.
- Spolunormotvůrci se vyzývají, aby do léta přijali Program pro evropský obranný průmysl, včetně jeho Nástroje na podporu Ukrajiny.
- Spolunormotvůrci se vyzývají, aby přednostně zvážili změny Evropského fondu pro regionální rozvoj, které budou navrženy do konce března 2025. Po přezkumu politik soudržnosti v polovině období budou moci vnitrostátní, regionální a místní orgány dobrovolně přidělovat finanční prostředky v rámci svých stávajících programů na nově vznikající priority, včetně posílení obranných a bezpečnostních kapacit.
- Členské státy se vyzývají, aby urychleně zintenzivnily společné zadávání veřejných zakázek v oblasti obrany v souladu s cílem alespoň 40 %, který navrhuje evropská obranná průmyslová strategie, mimo jiné pod záštitou nástroje SAFE.
- Členské státy se vyzývají, aby se neprodleně dohodly na nové ambiciózní iniciativě vojenské podpory poskytované Ukrajině, včetně dělostřelecké munice, protivzdušné obrany a „výcviku a vybavení“.
- Komise bude prosazovat integraci ukrajinského obranného průmyslu do jednotného trhu, podporovat rozšíření koridorů vojenské mobility na Ukrajinu a zkoumat možnosti přístupu Ukrajiny k vládním službám EU v oblasti kosmického prostoru.
- Komise vyzývá Radu guvernérů Evropské investiční banky, aby urychleně posílila podporu evropského obranného průmyslu, zejména dalším zpřesněním seznamu vyloučených činností a zvýšením objemu dostupných finančních prostředků.
- Komise neprodleně zahájí strategický dialog s obranným průmyslem a v případě potřeby využije i odborných znalostí Evropské obranné agentury nebo Vojenského štábu EU.
- Komise do června 2025 předloží návrh na zjednodušení souhrnného balíčku v oblasti obrany.
- V roce 2025 EU představí evropský technologický plán pro vyzbrojování zaměřený na investice do pokročilých technologických kapacit dvojího užití.
- Komise a vysoká představitelka přijmou do konce roku 2025 společné sdělení o vojenské mobilitě, k němuž připojí nezbytné legislativní návrhy.

EU je a zůstává mírovým projektem. Musí být schopna chránit své občany a hájit své zájmy a hodnoty, které zastává. Ukrajina si zaslouží trvalou vojenskou podporu, aby se mohla bránit proti pokračující válečné agresi a aby se mohla bránit i v budoucnu. Nárůst investic do obrany by měl pozitivní vedlejší účinky na celou ekonomiku a přispěl by ke konkurenceschopnosti,

tvorbě pracovních míst a inovacím v mnoha odvětvích, od letectví po lodní stavitelství, od ocelářství po vesmír, od dopravy po umělou inteligenci. Pokud bude tento potenciál správně využit, může vést k zásadnímu posílení odolnosti Evropy ve světě, kde hrozby neustále narůstají.

Evropa musí učinit odvážná rozhodnutí a vybudovat obrannou unii, která zajistí mír na našem kontinentu prostřednictvím jednoty a síly. Dluží to svým spojencům v NATO, Ukrajině a především sobě, svým občanům a hodnotám, které hájí. EU a její členské státy se musí této historické výzvy chopit.
